

A LOVASSPORT SZOMORÚ NAPJA

FOTÓ: VÁRALJAI ZOLTÁN

Szomorú nap volt a magyar lovassportban 2020. december 31., hisz ezen a napon két Széchenyi-díjas lovasember, Mondok József, a Magyar Lovassport Szövetség korábbi alelnöke, a Fogathajtó Szakág elnöke, Izsák város polgármestere; valamint Tóth László, a Nagycenki Méntelep korábbi vezetője, négyesfogathajtó, nemzetközi versenybíró hunyt el. Mindketten maradandót és követendőt alkottak életük során.

Mondok Józseftől családja, rokonai, tisztelői, vadászbarátai, a közélet és a lovasélet jeles személyiségei jelenlétében január 15-én Izsákon vettek végső búcsút. Az egyházi szertartást követően Lezsák Sándor, a Parlament alelnöke, a térség országgyűlési képviselője méltatta a városépítő polgármester több mint két évtizedes munkásságát; a Magyar Lovassport Szövetség és a lovasársadalom nevében pedig Lázár Vilmos szövetségi elnök, tizenkétszeres világbajnok vett végső búcsút a 65. életévében elhunyt Mondok Józseftől.

„Hogyan is léphetne ki az életünkből az, akit igazán tiszteltünk, szeretünk, és akinek ezer szálon kötődöttünk? Búcsúzunk, de Mondok József örökké velünk marad. Nehéz felfognunk és nehéz elfogadnunk, hogy nem szólhatunk hozzá többet, nem hívhatjuk fel telefonon, ha jó tanácsára lenne szükségünk, nem számíthatunk alkotó, tetterre kész létére, nem bízhatunk segítségében, támogató barátságában. Megrendülünk, mert már nem vagyunk képesek a barátunkkal megtenni a következő lépést, úgy, ahogy terveztük, és azt is tudjuk, hogy az eddigi megszokott életünk nélküle más-

képpen folytatódik majd tovább” – ezekkel a szavakkal kezdte búcsúbeszédét Lázár Vilmos, majd így idézte fel életútját: „Jóska nagy ívű életutat futott be. Szegény, de szerető, gondoskodó családba született, melynek értékrendje végigkísérte egész életében. Életrevaló, leleményes, szorgalmas és nagyratörő álmokkal rendelkező gyermek volt. Hamar kiderült, hogy mi az, ami igazán érdekli, hisz első összegyűjtött pénzecskéjéből lovat és vizslakutyát vett. Nagyon lentről indult, végigjárta az élet rögös útját és most, mint kimagasló teljesítményt nyújtó városépítő veze-

ÉLT 64 ÉVET, DE TELJESÍTETT 100 ESZTENDŐT

Szomorú Szilveszter! Nem elég, hogy általában – konkrétan is. Döbbenetes honfitársaink frissen összesített halálozási statisztikája... És az érintettség konkrétuma: váratlanul elhunyt Mondok József fogathajtási elnök, a Gróf Széchenyi István Lovas Emlékérem birtokosa. Élt 64 évet...

Mondok József tüsténysége, fékezhetetlen alkotóvágya közismert. Az első kecskeméti világbajnokság jubileumán, a Nyíri-erdő mellett, Hetényegyházán szervezett fogathajtási versenyen Bárdos vasderesét hajtva megjelent egy ambiciózus issáki fiatalember, aki a kezdők zavarásával, de jó humorral vette a profik élcelődését. Ő volt Mondok József...

S az eltelt évtizedek alatt megismerte nevét a hazai és nemzetközi szekeresvilág.

Mondok József fékezhetetlen tetterejével, mecénás, majd szervező akaratával részese lett a magyar hajtóversenyek aranyútjának. Rendezett területi, országos és nemzetközi versenyeket. Közemberként és rangosodó vezetőként tette nemzetközi hírűvé szülőfölközpontját, Izsákot is.

Tudat alatti énje küzdött a 60 perces óramérték törvényszerűsége ellen. A napi 24 órába 100 perces átlagú teljesítményt gyömöszölt. Sajátos alkotóvágyát különleges, személyes életereje garantálta – amíg lehetett... A jó szándékú, fékező tanácsokat még hegymenetben sem méltányolta. Egy Tolna megyei mondás szerint – mint az energiatöbbletes, akaratos csikó – álló helyben mindig „rágta a szíjat”.

A himnuszhangú, éremcsillogó eredményeknek önfelédten örült, s a komorosító kudarcok további, önmarcangoló erőbedobásra sarkallták.

Mondok József személyes barátságával – a sokak között – engem is megtisztelt. Láttam érvelve ütközni a fogathajtás érdekében... tapasztaltam nyughatatlan mozdulatait az étkezésszabályozásnál... lépésszaporító léptekkel sétáltam vele cserkelőutakon... életvitelt érintő, gyakori, tempócsillapító érvelésem kudarcával maradtam alul, mikor „nincsen olyan szekér, amire – gyorsan – több ne férne”, „mög-olgyuk!” alapfilozófiájával ütköztem. S a végelszámolás?

Talán az idő és a teljesítmény összefüggésével mérhető... Mondok József 64 év alatt teljesített 100 esztendőt. Példaértékű – de az átlaggal nem azonosítható – élő emléként őrizni kötelességünk, mert csak az hal meg, akit elfelejtene!

Váczai Ernő

tőtől, a gazdasági, társadalmi a sport- és a közösségi élet kiemelkedő személyiségétől búcsúzunk.

Ismerte a kort, amelyben élt. Szikár tanácsai megküzdött élettapasztalataiból fakadtak. A földhöz, a Sárfehér szőlőhöz, a lovakhoz és a vadak világához hűséggel és szenvedéllyel kötődött, és mindezeket az értékeket gondozó kétkézi embereket különösen tisztelte, megbecsülte.

Nagy harcos, vasakarátú és bátor ember volt. Bátor azért is, mert figyelmeztető nagy szívűtétje után folyamatosan szembenézett a halállal, nem vett vissza a rá jellemző lendületből, és terveitől sem tántorodott el. Mindig többet vállalt, mert küldetése volt. Magas hőfokon élt és dolgozott. Kisugárzása egészen megdöbbentő hatású volt. Ha együtt töltöttünk vele néhány órát, vagy csak akár percek, azonnal átterjedt ránk magas fordulatszám, de egy vele együtt töltött nap után magam is kifogástalan homokháti „ö” betűvel kezdem el beszélni.

[...] Vele együtt őriztük és igyekeztünk gyarapítani a fogathajtás értékeit. Követtük az utat, amelyet példakép nagy fogathajtó elődeink jártak, és közben rádöbbsentünk: Úristen, milyen hatalmas örökséget és ezzel együtt mekkora felelősséget kaptunk. Ebben a közös építkezésben talákoztunk, harcostársként dolgoztunk, míg kapcsolataink barátsággá nemesedett. Megannyi közös felemelő pillanat: kézfogás, mosoly, szívből jövő köszönöm, összevillanó tekintet, amikor szavak nélkül is értettük egymást, élményközösség a tőle megszokott háttérvegyezés és a jóleső ölelés.

Emlékszem, mikor 2004-ben a Kecskeméti vb-n egymás nyakába borultunk, mert 20 év után ismét négyesfogathajtás-éremet szereztünk. Sose feledem!

Mérföldkő volt közös életünkben, amikor 2007-ben Zoli öcsémmel és sok lelkes barátunkkal a Papp László Budapest Sportarénában megszerveztük az első Lovas Világkupát. Akkor még nem tudtuk, hogy történelmet írunk, hiszen az volt a gyújtópont, amely lovaséletünket egy elképesztő fejlődési pályára állította. De ha közös emlékekről beszélünk, akkor a vadászat, az erdőzúgás muzsikája sem maradhat ki. Nekem, és azt gondolom, hogy nagyon sokunknak mentora és példaképe volt

ezen a téren is. Erdőjárás közben, ha elfáradtunk, akkor bátran meríthetünk a belőle áradó őserőből, energiából.

De hajítani is nagyon szeretett. Fülembe cseng a mondat: Öcsém! Öcsém, üljél mellém a bakra, megmutatom, hogy kell hajítani – mondta hamiskásan, amikor lovaait, Simont és Mózeset, vagy kedvencét, Prádót befogtuk egy kis terepszemlére.

Sok-sok közös küzdelmes, boldog, emelkedett pillanatot. Köszönjük!

[...] A mi dolgunk, hogy értékeljük, és a méltó helyre emeljük a fogathajtás érdekében tett mondoki utat. Kereken két évtizedig a Fogathajtó Szakág nem könnyű feladatok ellátó elnöke volt. Két ciklusban a Magyar Lovassport Szövetség alelnöke; az elnökségünk tagjaként az ország lovaséletét szolgálta. Két nagyszerű kecskeméti világbajnokság, az izsáki rendezésű négyes Eb

és egyes világbajnokság szervezője. Szülőhelyéhez, Izsákhöz hű lokálpatriótaként itt hozta létre a hazai fogathajtás nemzetközi színvonalú fellegvárát, melyen számtalan nemzetközi és országos versenyt rendezett. Javasolni fogom, hogy ez a létesítmény inentől az ő nevét viselje.

Sportunkban is kereste a fejlődés útját, és mindezt hatalmas sikerrel tette. Elnökségének éveiben a magyar fogathajtók a világ- és Európa-bajnokságokon 25 érmet, köztük 12 aranyat nyertek. Ez a teljes éremtermésünknek kereken a negyede. Az életmű önmagáért beszél! Tisztelet, elismerés, főhajtás jár érte.

[...] A tragédia előtt két nappal nála jártunk. Jó hangulatban, közösen készülődtünk, gondoltuk át részletesen szeptemberi fogatünnepünk, a budapesti jubileumi négyesfogathajtó Európa-bajnokság programját,

tennivalóit. Felkértem versenyigazgatónak. Örömmel, felelősségtudattal vette a megbízatást. Tele volt tervekkel, ötletekkel. Számíthattok rám – mondta, és sajnos most az egyszer nem tartotta be az ígérését. Halála váratlanul ért bennünket. A döbbenet után szomorúság tölt el, és fájdalom, hogy a közös dolgaink félbeszakadtak, és úgy érzem, hatalmas űr tátong utána.

[...] Drága Jóska barátom! A tőled vett lendülettel megyünk tovább. Mit tehetünk – szomorú szívvel, nélkülöd. Ígérem neked, mögcsináljuk, folytatjuk, amit közösen elkezdtünk, de azt tudjuk, hogy egy hely örökre üresen marad a fogathajtók baráti asztalánál [...]. Drága barátom, Isten veled! – zárta búcsúbeszédét Lázár Vilmos Izsákon, Mondok József temetésén.

Összeállította: Baranyai

TÓTH LÁSZLÓ

(1940–2020)

Sokasodó hírözön között kapom a tragikus értesítést. Elhunyt Tóth László aranydiplomás agrármérnök, a Gróf Széchenyi Lovas Emlékérem kitüntetettje.

Néhány hete beszélünk utoljára – és máig tolnak az emlékek, hogy jóakarátú kritikai énje változatlanul tüzei. Karos természete, szakmánk jobbító szándékú akaratával, nyugdíjasként is megmaradt.

Tóth László élt, alkotott 80 esztendőn át. Egykori „jártányi” kisgyerekként, vasútépítő mérnök apja mellett téblábolt a viszacsatolt Erdély vasútvonalán. Láta a lovaskordélyos kubikosok földköbméterteljesítményeinek sajátosan hiteles elszámolási módját... Középkorlasként, Kollár Kornél növendékéként a Ludovikában induló tagja volt a frissen szerveződő ifi öttusa egyesületnek. Gödöllői egyetemistaként Toepler Istvántól tanulta a négyes fogat szárkezelését a poroszói ménesben, majd friss diplomásként a szilvásváradi ménesben pallérozódott, lótenyésztőként távlatlátással alkotott, szükségszerűen ütközött, és néha kényszerűen megalkudott. Teljesítménykipró-

bálás céllal országos négyesfogathajtó versenyeken rajtolt lovaival, és könyvbe rögzített írással szolgálta a szakmát. Majd felkérésre a frissen létesített Nagycenki Méntelep vezetésére vállalkozott, s megújuló útkereséssel, sikerrel szolgált a magyar lótenyésztés országos szervezését és ivadékvizsgálatát – a megsemmisítő átszervezésig...

Közben a hely szellemét – genius loci – hasznosítva hazai és nemzetközi versenyeket szervezett. Megvalósította a Magyar agrárfőiskolák lovasbajnokságát.

Kitűnő diplomáciai érzékkel, a magyar-osztrák határ menti baráti hajtóversenyek indításával a későbbi Duna-Alpesi Kupa nemzetközi versenysorozat cövekverése is Nagycenken történt.

Tóth László életteljesítménye csúcson, elismert nemzetközi szaktekintélye birtokában sikeresen működtetett lóexport-irodát, hitelesített nemzetközi rangon bírásokodott világbajnokságokon, és élettapasztalata esszenciájaként szakkönyvekben rögzítette útmutatásait a következő nemzedékeknek is.

A fél évszázadot meghaladó közös szakmai utunk emléktörödékeiből most előtörnek kellemes pillanatok. A szakmai viták megegyező kompromisszumai az „ide-oda” könyveink egy-egy lektorációs döntéséről... A bálolnai nyárfaerdős kocsikázások, és a Széchenyi nyomát követő nagycenki közös lovaglások hangulatai... A bakonyi szarvasleső vendéglátásaim, és a Fertő tavi kacszázások vendéglátásai gesztusértékű emlékek.

Tóth László példaértékű életműve – mint a letűnt fél évszázad – értékmozorzsái aranyrögökké halmozódnak, melyek élő alkotójának emléke őrzendő – mert csak az hal meg, akit elfelejtene!

Váczai Ernő